

Pirate Treasure

KOSMOS

Javel!
— Kaptajn, vi
letter anker!

Produktinformation

0718618 AN 121021-DE / Master_1657888
© 2020 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG, Pfizerstraße 5-7, 70184 Stuttgart, DE, Telefon: +49(0) 711 2191-343
Produktet og alle dets dele er beskyttet af ophavsretten. Enhver brug uden for de snævre grænser af ophavsretsloven uden udgiverens samtykke er forbudt og kan medføre retsforfølgelse. Dette gælder især for reproduktion, oversættelse, mikrofilmning og lagring og behandling i elektroniske systemer, netværk og medier. Vi garanterer ikke, at alle oplysninger i dette værk er fri for ophavsretteligheder.

Projektstyring og tekst: Dr. Mark Bachofer Designkoncept og layout
Vejledning: Atelier Bea Klenk, Berlin/Projektstyring og tekst: Dr. Mark Bachofer Designkoncept og layout
Vejledning: Atelier Bea Klenk, Berlin
Foto: Jaimie Duplass & beror lalle klæbestrimler © fotolia; Ase lunder vandet!, Fer Gregory (skattekiste), Maryna M og showcake (sand), lalle tidligere © shutterstock!, Theodore Scott (mønter Whydah) Flickr/CC-BY-SA 2.0; Akinne (udgravningsskiver), Orem (Jolly Roger til højre), begge wikipedia CC-BY-SA 3.0; Hispaloa (mønter), Kostya Goloborodov (fund af skelet), begge wikipedia CC-BY-SA 4.0; Emanuel Bowen (kort over Caribien 1767), JLG Ferris (maleri af Blackbeard 1920), Open Clipart Gallery (Jolly Roger til venstre), de 3 tidligere wikipedia public domain; US AirForce (sigtning), public domain.
Illustrationer: F. Werth, Horb

Designkoncept og layout af emballage: Peter Schmidt Group, Hamburg

Udgiveren har gjort sit yderste for at finde frem til indhaverne af ophavsretten til alle de anvendte fotografier. Hvis der i enkelte tilfælde ikke er taget hensyn til en ophavsretsindehaver, anmodes denne om at forelægge udgiveren et bevis for, at han ejer billedrettighederne, så han kan få udbetalt et i branchen sædvanligt honorar.

Med forbehold af tekniske ændringer
Trykt i Thailand

Indhold

- 1 Udgravningsblok med en skjult skat indeni:
  - A To mønter (metal)
  - B Stor kranieperle (plastik)
  - C To små hvide perler (plast)
  - D Fem ædelsten (plast)
- 2 Hammer
- 3 Mejsel
- 4 Svamp
- 5 Snor

— Har du nogen spørgsmål?
Vores kundeservice vil med glæde hjælpe dig!
info@spilbraet.dk

Kære forældre!

Sid med dit barn og hjælp dem med at finde piratskatten. Læs instruktionerne igennem sammen, før I starter eksperimentet, og følg dem nøje. Sørg for, at ingen dele af kassen kommer i hænderne på mindre børn, især ikke de gipsdele, der bliver tilbage som affald efter udgravningen. De kan smides ud med restaffaldet.

— SIKKERHEDSINSTRUKTIONER

FORSIGTIG! Ikke egnet til børn under 7 år. Brug under opsyn af voksne. Læs og følg vejledningen før brug, og opbevar den til reference. Enkelte dele af denne kasse har funktionelle skarpe spidser, hjørner eller kanter. Der er risiko for personskade.

FORSIGTIG! Ikke egnet til børn under 3 år. Kvælningsfare, da små dele kan sluges eller inhaleres. Risiko for kvælning, hvis snoren er placeret omkring halsen.

Følg brugsanvisningen, når I graver ud. Hold små børn og dyr væk fra eksperimentstedet. Der må ikke spises eller drikkes på eksperimentstedet. Gipsblokken skal bearbejdes langsomt og ikke mens den er tør, da der kan opstå splinter og støv. Kom ikke gipsmateriale i munden eller øjnene. Rengør alt udstyr og arbejdspladsen efter brug. Vask hænder efter brug!

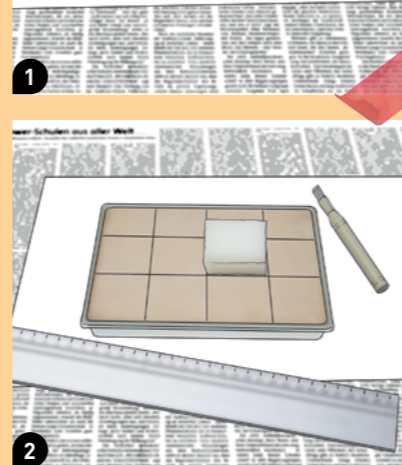
Opbevar emballagen og brugsanvisningen, da de indeholder vigtige oplysninger.

— UDGRAVNING

1. Forbered først et passende arbejdssted. Helst i et rum, hvor det ikke gør noget, hvis der falder lidt gips eller et par dråber vand på gulvet. Arbejdet bør udføres på en flad bordplade, der ikke let tager skade. Læg noget avispapir ovenpå bordpladen for at beskytte den. Hav udgravningsblok, svamp, værktøj og en skål med vand klar. I skal også bruge en lille lineal.

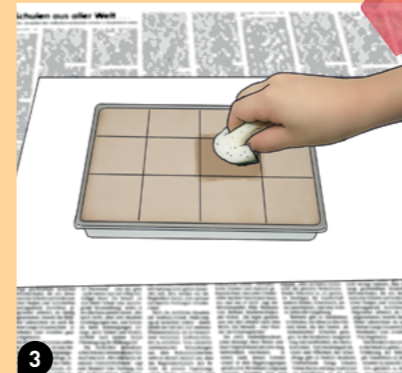

2. Foretag udgravningen som en arkæolog, dvs. en forsker, der undersøger fund fra tidligere tider. Inddel fundstedet i søgefelter. Læg den tørre svamp på gipsblokken. Brug mejsel og lineal til at ridsse et "gittermønster" ind i overfladen. De enkelte firkanter skal svare nogenlunde til størrelsen på svampen.

— UDGRAVNING

3. Begynd nu at grave i et af søgefelterne. Læg først svampen i blød i skålen med vand. Læg den derefter på en firkant, og pres forsigtigt vandet ud.

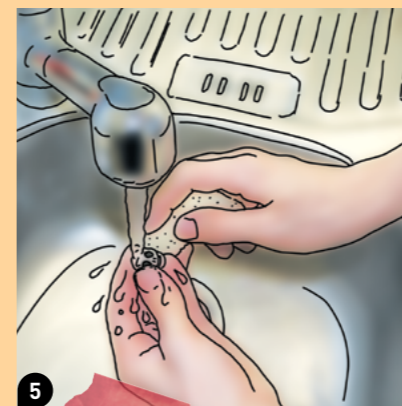

4. Pudsen i søgefeltet bliver blød, og I kan nu skrabe overfladen med mejslen. Hvis overfladen er hård, kan I forsigtigt grave videre med hammer og mejsel. Så snart I støder på et fund, skal I prøve at grave forsigtigt omkring det. Det kan være nødvendigt at fugte gipslagene igen med svampen.

5. Fortsæt nu trin for trin med de andre søgefelter på samme måde, som I gjorde med det første, indtil I har fundet alle dele af skatten.

6. Når I har fundet alle dele af skatten, skal I blot fjerne gipsresterne. Skyl dem én efter én under rindende vand fra vandhanen, og rengør overfladen med svampen. Det er bedst at lukke proppen til afløbet, så der ikke går små dele tabt. Til sidst skal I tørre jeres fund med køkkenrulle.

Når I har udgravet og rensset skatten, skal I vaske hænderne grundigt og rydde op på arbejdspladsen. I kan smide avispapir og gipsrester ud med restaffaldet.

OPFØLGNING

Hvorfor søge i felter?

— Arkæologer inddeler ofte deres fundsteder i **SØGEFELTER** for at registrere den nøjagtige placering af hvert enkelt fund. Dette hjælper senere med at sætte de **ENKELTE DELE** af et fund sammen eller med at udvikle en idé om, hvad de enkelte fund kan have været brugt til.

Små dele

FOR AT SIKRE, AT SELV DE MINDSTE DELE, DER ER GEMT I SANDET ELLER JORDEN, IKKE GÅR TABT, BLIVER "AFFALDET" OGSÅ OMHYGGELIGT SIGTET OG UNDERSØGT UNDER EN ARKÆOLOGISK UDGRAVNING. I BEHØVER NATURLIGVIS IKKE AT GØRE DETTE UNDER JERES UDGRAVNING. SAMMENLIGN BLOT JERES FUND MED INDHOLDSLISTEN I DETTE SÆT.

UNDERVANDS-ARKÆOLOGI

— I arkæologi på havets bund leder forskerne efter **sunkne skibe** og de genstande, der stadig kan findes i vraket. Der er fundet en ægte piratskat i piratskibet "Whydah", som sank ud for den amerikanske kyst nær Cape Cod.

Grave og skeletter

— Arkæologer finder også fra tid til anden **DELE AF Mennesker**, f.eks. kranier eller knogler, i udgravninger. Ofte er disse steder gravsteder, og man kan finde genstande, der blev lagt i de dodes **GRAV**. Men nogle gange kan man også finde en historisk straffesag – og måske våben, værktøj eller andre ting, der forklarer de **DØDES HISTORIE**.

Wow!
— En skat!

— KNYTTEVEJLEDNING TIL NØGLERINGEN

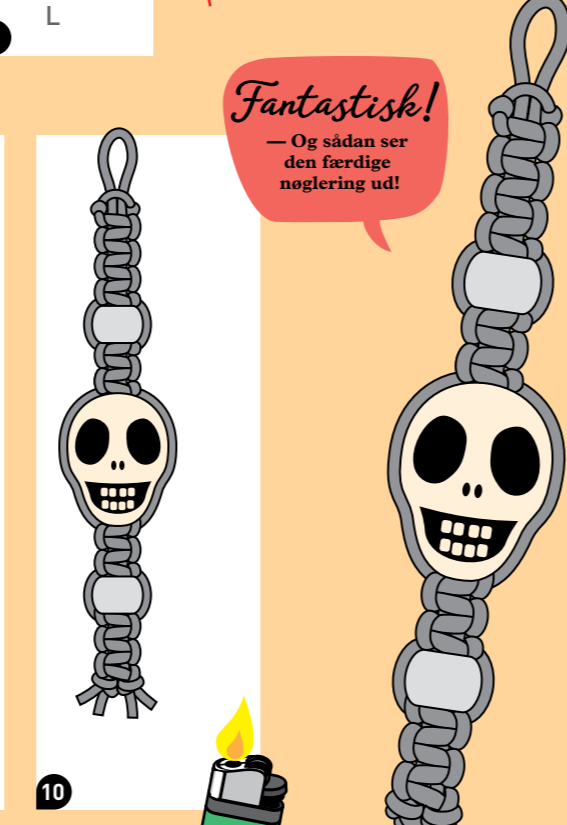
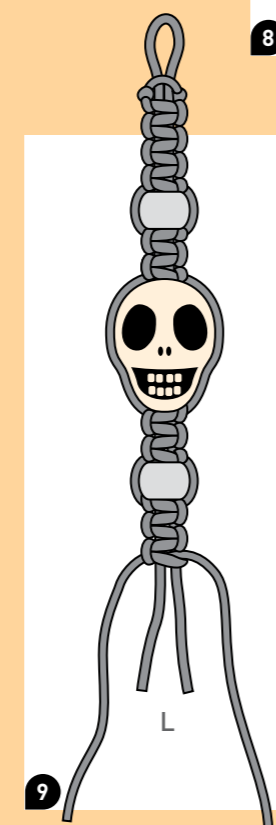
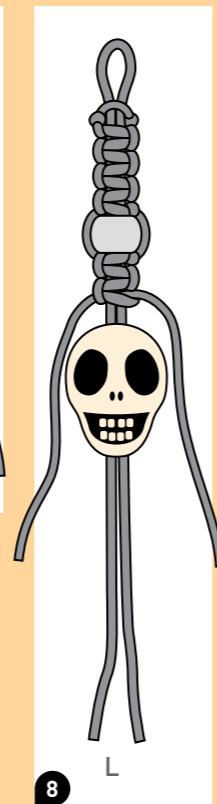
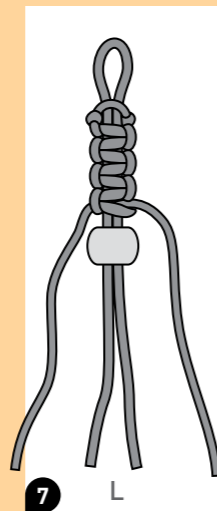
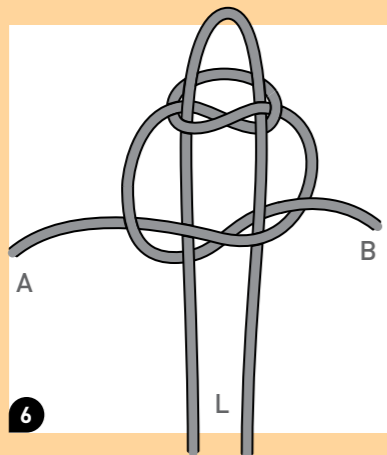
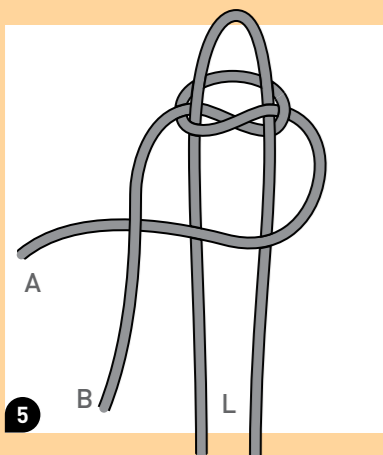
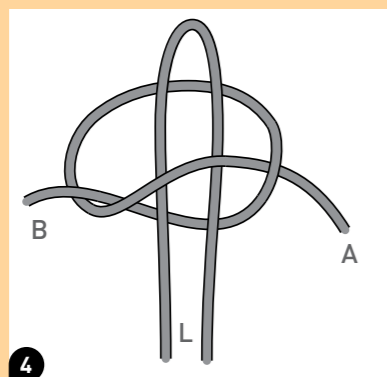
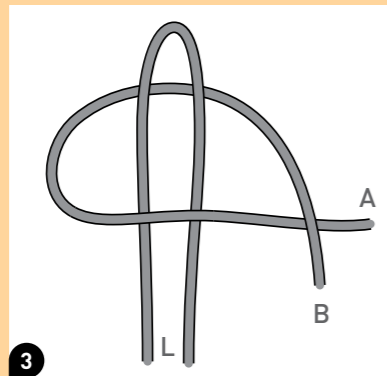
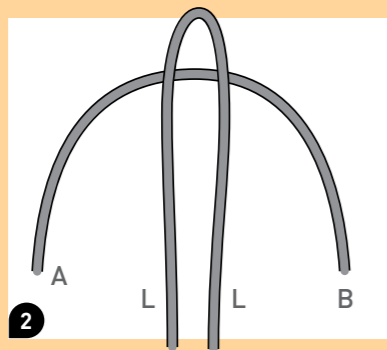
— Lær at lave væverknuder ved hjælp af knytteteknik, og brug perlerne til at binde en sej nøglering.

I skal bruge

- Snor
- 2 små hvide perler
- Stor kranieperle
- Saks
- Lineal

Sådan fungerer det

- Mål først 25 cm af snoren, og klip dette stykke snor af med saksen.
- Det korte stykke snor bliver nu til styresnoren (L), det længere stykke snor bliver til knyttesnorene med enderne A og B. Læg snorene foran dig, som du kan se på billedet. Den løkke, der dannes af styresnoren, vil senere fungere som en ønsken, f.eks. til at hænge nøgleringen op med.
- Før nu A over styresnoren og under B.
- Før derefter B under styresnoren og fremad gennem løkken i venstre side. Træk i begge ender. Enderne af A og B har skiftet side.
- Derefter føres A fra højre over styresnoren og under B.
- Før B under styresnorene og gennem den løkke, som A danner. Træk i A og B: din første væverknude er klar!

- Lav nu endnu en væverknude ved at gentage trin 3 til 6. Træk derefter den første hvide perle på styresnoren, idet du fører de knyttede snore til siden af perlen.
- Lav nu to væverknuder mere, og sæt kranieperlen på.
- Lav to væverknuder igen, derefter den anden hvide perle og til sidst to væverknuder.
- Knýt nu enderne A og B sammen, og klip alle snorens ender af. Bed derefter en voksen om forsigtigt at forsegle enderne af snorene med flammen fra en lighter.

FORSIGTIG! Trin 10 må kun udføres med hjælp fra en voksen!

Fantastisk!
— Og sådan ser den færdige nøglering ud!

OPFØLGNING

Pirater

— Sørovere eller pirater er hovedsagelig kendt fra **sejlskibenes tid**. De kaprede fremmede skibe på åbent hav og stjal skibenes last, varer eller skatte. Dette blev ikke altid betragtet som en forbrydelse, for nogle pirater havde en "tilladelse", et såkaldt **kaperbrev**, hvor en konge gav dem lov til at plyndre andre landes skibe. Sådanne pirater kaldes ofte **kapere**.

Nogle berømte piratkaptajner er Henry Morgan, Francis Drake og Edward Teach, som blev kaldt **Blackbeard**.

MØNTER OG SKATTE

— Når folk tænker på en piratskat, tænker de normalt på kasser fulde af smykker, ædelsten eller mønter. På piraternes tid fandtes der utallige forskellige **GULD- OG SØLVMØNTER**. De havde ofte billeder af dronninge- eller kongeportrætter, våbenskjolde, symboler eller tekster præget på dem. Kun meget sjældent finder man et præget tal som på vores mønter i dag, der angiver møntens værdi. Det skyldes, at guld- eller sølvmønter normalt fik deres **FASTE VÆRDI** fra vægten af det anvendte ædelmetal. I dette sæt finder I kopier af portugisiske mønter fra pirattiden.

Ohøj!
— Kaptajn, vi har den!

Skatteøer

— For at sælge eller gemme deres bytte, som regel varer eller skatte, rejste piraterne ofte til øer. Det skyldes, at de var særligt aktive i **CARIBIEN**, den mellemamerikanske øverden, hvor mange skibsruiter mellem den "nye verden" (Amerika) og Europa gik **KAPERE**, tog de naturligvis til en havn, der var under deres konges styre. Men hvis de var nødt til at gemme sig, valgte de mindre øer, som ofte var ubeboede. Det menes, at der stadig kan findes mange "piratskatte" på sådanne øer eller i sunkne skibsvrag.

VIDSTE DU ...?

— Pirater hejste et piratflag, når de angreb et andet skib. Disse flag var ofte sorte, nogle gange røde, og havde som regel kranier, våben eller skeletter på dem. Mange piratkaptajner havde deres egne flag. Disse piratflag blev kaldt **Jolly Roger** (som betyder "Glade Roger"). Vi kender ikke årsagen — men måske er det fordi kranier altid ser ud til at grine ... Et andet navn er **Black Jack** ("Sorte Fane"), fordi det er sort i forhold til det britiske flag, som kaldes "Union Jack".

